

Springende zebra

Toen hij stilstond, kon ik hem goed bekijken. Zonder een aanloop te nemen, maakte het zwart-wit gestreepte dier een enorme sprong. De afgelegde afstand was vele keren zijn eigen lichaamslengte. Zo gaat de zebraspin op jacht op een warme buitenmuur van het huis.

Er zijn veel spinnen die een web maken, maar de zebraspin doet daar niet aan mee. Hij is een springspin: hij sluipt naar zijn prooi, springt er dan bovenop en doodt deze met zijn gifkaken. Een moedige actie van een spinnetje met een grootte van maar zo'n 5 tot 6 millimeter. Door de afwisseling van lichtgrijze en donkere delen van zijn lichaam, met soms ook wel wat bruine haren, zou je aan de strepen van een zebra kunnen denken. Andere zien er weer een harlekijntje in, ook door zijn onrustig gedrag.

De komende dagen wordt het warm en dan is het ideaal om op zebraspinnensafari te gaan. Als de zon op muren, tuinhuisjes of schuttingen schijnt, warmen deze goed op en de spinnen komen uit de kieren tevoorschijn. Onze zonnige en warme stad is dan ook een heerlijk oord voor deze jager. Zowel voor de jacht als om te vluchten maakt hij sprongetjes. Voor hij springt, maakt hij een veiligheidsdraad vast aan de ondergrond. Dan buigt hij zijn achterpoten en als de buigspieren zich weer ontspannen, strekken de poten zich automatisch en vliegt het beestje een paar centimeter naar voren. Gaat er toch iets fout met de sprong, dan valt hij door die zekering niet helemaal naar beneden op de grond.

Zebraspin met grote ogen en twee grote palpen (foto Saxifraga-Ab H Baas)

Een zebraspin is niet bang aangelegd. Ben je in de buurt, dan houdt hij je goed in de gaten. Hang je boven hem om hem te bestuderen, dan richt hij het voorste deel van zijn lichaam omhoog. Zoals de meeste spinnen heeft deze spin ook acht ogen. Van de vier paar donkere kijkers zijn de twee middenogen heel groot en goed zichtbaar. Die kunnen naar voren en achteren bewegen en ook draaien om een scherp beeld te krijgen. Twee andere ogen zitten meer naar de zijkant. De achterste vier zeer kleine ogen nemen alleen beweging waar. Met alle ogen samen kan hij helemaal om zich heen kijken. Andere spinnen, zoals een kruisspin, voelen aan hun web waar de prooi binnen is gevlogen. Goede ogen zijn dan niet zo belangrijk, maar als je springspin bent, moet je zeker weten dat je er niet naast duikt.

Spinnen hebben geen voelsprietten, maar wel palpen. Bij de balts zijn deze tastorganen erg belangrijk. Als een mannetje wil paren, danst hij voor het vrouwtje heen en weer. Daarbij zwaait hij met zijn palpen en zijn gestrekte voorpoten. Ook hierbij is hij een echte springspin, want een flink opgewonden mannetje bespringt alles wat maar enigszins op een spin lijkt. Voor de bevruchting hebben de mannetjes hun palpen ook nodig. Daarin wordt overigens geen sperma gemaakt. Dat gebeurt in zijn achterlijf. Om die voortplantingscellen in de palpen te krijgen, maakt hij eerst een sperma-matje. Daarop legt hij een druppeltje sperma, dat hij opzuigt in zijn palpen. Bij de paring steekt hij dit gereedschap in de geslachtsopening van het vrouwtje. Die maakt daarna een gesponnen zakje en legt daarin de eieren, die ze een tijdje bewaakt. De blind geboren jongen vervellen meerdere malen tijdens de groei. Na de 2e vervelling zijn de ogen van de jongen al goed ontwikkeld en verlaten ze het nest.

De palpen gebruikt de zebraspin ook als handig poetsdoekje om vuil geworden spinnenogen schoon te maken. Zo ziet hij, ook na een paar stoffige en droge dagen, hoe jullie deze stadse springer aan het bespieden zijn.

Rob Vereijken
juni 2018